

לימוד היומי דקהילתנו

יום	יום לחודש	יום מוהר"א	ליקוטי הלכות ה'ו'	מסנה ברורה ה"ב	ליקוטי עצות	שולחן ערוך יחידן משפט סק"ק
שבת	ג'	ק"ב:	ט	חזרה	ק"ט-ק"י	א, ב.
א	ד'	ק"ג:	י	ז.	ק"א-ק"ב	ג, ד.
ב	ה'	ק"ד:	יא	ז:	ק"ג-ק"ד	ה, ו.
ג	ו'	ק"ה:	יב	ח.	ק"ה-ק"ו	ז, ח.
ד	ז'	ק"ו:	יג	ח:	ק"ז-ק"ח	ט, י.
ה	ח'	ק"ז:	יד	ט.	ק"ט-ק"ק	יא, יב.
ו	ט'	ק"ח:	טו	חזרה	ק"ב-ק"ג	יג, יד.

בקרני אור

יו"ל ע"י קהילת חסידי ברסלב
בנשיאות הגה"צ רבי יעקב מאיר שכטער שליט"א

367 | פרשת קדושים | ג' אייר תשפ"ד

דבר המערכת

תהילות ה' על רוב חסדו, כאשר גם בשנה זו זכו בחורי החמד דקהילתנו, הקטנים עם הגדולים, ועל ראשם מדריכהם ומשפיעהם הנעלים, לצאת יחידיו ל'שבוע של התעלות' במושב 'סודות', שם זכו להתענג על ה' בסדרי לימוד מופלאים בעומקה של הלכה ובתורות ועצות רבינו הקדוש. מחצות ליל, לאחר דברי התעוררות והדרכה בהם יצאו לקיים עצת ההתבודדות, ולאחריה תפילה בכח אשר המיטה לנבנות. במשך היום התקיימו סדרי לימוד עם שיחות מיוחדות שסבבו על 'העיקר והיסוד שהכל תלוי בו' להתקשר לצדיק. קשה לתאר את להב הנפל בליבון סוגיה יסודית זו, שהקיפה את הכל באופן נפלא. כמו כן זכו ביום הראשון למעמד נפלא לחיזוק השיעורים הקבועים 'חוק ולא יעבור', במעמד זה הופיעו חשובי אנ"ש ומשפיעי החבורות בדברי חיזוק והודיה על סיום חלק א' במסנה ברורה במסגרת העמוד היומי דקהילתנו וסיום חלק 'יורה דעה' במסגרת הדף היומי בליקוטי הלכות. גדולה הייתה השמחה וההתחדשות להתחיל ביתר שאת, בחוק ולא יעבור' זה, שרבינו הקדוש הפליג עליו כל כך.

במוצאי שבת קודש זכו החורים לביקורו של הגה"ח רבי משה קרמר שליט"א, שטרם הופיע ולחזק את בחורי החמד בכוחה של תפילה, ועוצם נפלאות עצת ה'דיבור' שביכולתה להוציא את האדם מכל נפילה שהיא ולהעלותו להיות כלי מוכן לקבלת התורה. דבריו עשו רושם רב והפיעו רוח חיים בקיום עצה נפלאה זו.

עם סיום שבוע מרומם זה יצאו יחידיו להשתטח על קברי הצדיקים והעתירו להצלחת 'זמן הקיץ' הבעל"ט בתורה וביראת שמים טהורה.

עצום ורב היה החיזוק הנפלא אותו שאבו בחורי החמד במשך שבוע זה. יתן ה' ויוסיפו לעלות ולהתעלות בקודש ביתר שאת בסולם העולה בית ק-ל.

כל ראש לחלי וכל לבב דווי על מלאות שבעים ושש שנות 'גלות בתוך גלות' ועומק צער השכינה ע"י שלטון רשע המבקש לעקור כל היקר והקדוש. רק לאחרונה רבתה האפילה בהתעצמות גזירת גיוס בנים ובנות באכזריות נוראה. לב כל מבקש ה' תהא נשואה בתפילה מעומק הלב ביום המר והנמנה, לביטול מלכות הרשעה במהרה והשבת כבוד מלכות שמים למקומה בעגלא ובזמן קריב. רק בכוחו של אותו זקן דקדושה שחיוק אותנו כל כך שכל ירידה היא לתכלית העלייה, יכולים אנו להתחזק ולהמשיך לצפות שכל הרשעה כולה כעש תכלה, כי תעביד ומשלת זון מן הארץ, ותמלוך אתה ה' לבדך מהרה על כל מעשיך בהר ציון משכן כבודך.

העורכים

פְּאִישׁ אֶחָד בְּלֵב אֶחָד

ברבינו גדול, עד שיכולים לקבל האור הגדול הזה כביכול. אבל כל אחד בעצמו, בוודאי אי אפשר בשום אופן להמשיך האור, כדי שלא יזיק לו ריבוי האור ח"ו (ליקוטי הלכות, נזקי שכנים ב, א).

איך ניתן לאהוב את הזולת גם כאשר רואים בו עוולות חסרונות ופגמים עצומים? - כאשר נשתדל לדון לכף זכות, הן במציאת חלקי הטוב שעדיין קיימים בו, והן במציאת צדדי זכות שאין רצונו להרשיע כל כך במה שנכשל, ושרק בטעות נלכד במה שנלכד. "כי רוב הקטנות והמריבות ושנאת חנם נמשך רק מה שכל אחד מסתכל שלא בעין יפה בחבירו, ומחפש למצוא בו רק הפגמים ומידות רעות, עד שנדמה לו שאי אפשר לסבלם. וממילא כמו כן מסתכל בו חבירו גם כן להיפך, כי כמים הפנים לפנים כן לב האדם אל האדם, עד שנתעורר שנאת חנם וקטנות ביניהם, עד שעל ידי זה נחרב בית מקדשנו ונתארך עלינו הגלות. ובאמת צריכים לדון את כל אדם לכף זכות, כי אף על פי שבוודאי צריכים לדבר עמו ולהאיר דעתו ולהוציאו ממה שצריכים להוציאו, אבל צריכים שיתגבר הרחמנות לכנוס עם חבירו לפני משורת הדין, לבלי להסתכל בו לרעה כי אם לטובה, ולדונו לכף זכות תמיד" (שם, שו"ת בקרקע ה, ד-טו).

זוהי עבודתנו בכל השנה כולה, ובפרט בימי ההכנה לקבלת התורה, ימי הספירה לעומר. בימים אלו אנו גם מתאבלים על תלמידי רבי עקיבא שמתו בתקופה זו כיון שלא נהגו כבוד זה בזה, ובכך הפסידו את הכלי לקבלת התורה שמונתה ועומד כאמור בהעמדת כלים רבים שנעשים על ידי האהבה והאחדות שבישראל. וכפי שרבי נתן מרחיב במקום נוסף (שם, נזיקי ד, יא) וכותב בתוך דבריו: "ועל כן לא היה אפשר לקבל את התורה כי אם כשהיו ששים ריבוא יחד, והעיקר שיהיה ביניהם אהבה ואחדות, בחינת אהבת החברים, שעיקר קבלת התורה היה על ידי זה, כמו שכתוב 'ויהיו שם ישראל' ופירש רש"י 'כולם כאיש אחד בלב אחד'. ועיקר האהבה על ידי שאין מסתכלים על הרע שבחבירו, רק משתדלים בכל כוחו למצוא בו טוב, אפילו אם נדמה לו שרעתו רבה. ועל כן תלמידי רבי עקיבא שפגמו בזה, מתו בימי העומר דייקא".

האהבה והאחדות הם הכלי לקבלת התורה וגם הכח להתמדת התורה, וכפי שרבי נתן מספר (חיי מוהר"ן, ד): "אחד שאל אותך עצה להתמדה, השיב לו, שלא ידבר על שום אחד מישראל! כי כל אחד מישראל יש לו אות בהתורה וכשמדבר על אחד מושך את עצמו מהתורה, מחמת שמוצא פגם ח"ו באות מהתורה שהוא שורש נפשו של זה שמדבר עליו, ושאל אותו: ואם רואים שהוא רשע גמור? גער בו רבינו ז"ל: איך אתה אומר על אחד מישראל שהוא רשע גמור?! הלא נמצא בו בוודאי עוד מעט טוב או איזה נקודה טובה ששם אינו רשע".

כולנו כמהים להתחיל להתדבק מחדש לקדושת התורה ולקבלת כח קיומה, ניקח א"כ לעצמנו עצה קדושה זו, לדון לכף זכות ולחפש את הטוב שבכל אחד, והיא שתפתח לנו שערים חדשים לקבל את התורה ולקיימה בכל לב ונפש.

הכאב מציף את לבו, שכינו פגע בו, לפי דעתו היה כפוי טובה לגביו. איך ניתן לוותר ולמחול כשהלה עושה עוולות שכאלו?! זוהי השתנה נוראה, איך בן אדם יכול להתדרדר לשפלות שכזו...

הם מתפללים באותו בית המדרש והוא יודע בחבירו שהלה מקל ראש בכמה עניינים חמורים ברוחניות. בכל פעם שרואהו נרתח לבו, איך אפשר להבליג מול קרירות וקלות כזאת?! נפשו מתמלאת גועל ודחייה מיצור זה.

כולנו מצפים ומתכוננים לקבלת התורה מחדש, ימי הספירה, ימי הגעגועים לקבלת התורה. "כי הספירה מורה על גודל עוצם התשוקה והגעגועים, כמו מי שמתגעגע וחושק לאיזה דבר, אזי הדרך שסופר הימים עד שישג תשוקתו, כמו כן אנו סופרים ומונימים הימים והשבועות, שזה מורה על עוצם התשוקה והרצון החזק שיש לנו לקבלת התורה. ועל כן באמת נוהגים כל ישראל לקיים מצות ספירת העומר בהתעוררות גדול ובתשוקה גדולה להשם 'יתברך' (עצות ישירות, מועדים יב, ע"פ ליקוטי הלכות גדולה ה"ה). כולנו חפצים שיהיו לנו את הכלים הראויים שנוכל לקבל את התורה כראוי.

נתבונן, אם כן, באחד מהכלים העיקריים וההכרחיים ביותר לקבלת התורה, אשר רבינו הקדוש מרחיב על כך, ועלינו נפל חובת היום להעמיד ולקיים זאת בכל לב ונפש.

בפרשתנו אנו לומדים על מצוות עשה ולא תעשה, שכדברי חז"ל הם יסודיים ביותר בכל התורה כולה: "זאהבת לרעך כמוך" ו"לא תשנא את אחיך בלבבך". וחז"ל (תורת כהנים ויקרא י"ט) מגלים לנו: "זאהבת לרעך כמוך - אמר רבי עקיבא זה כלל גדול בתורה". כך גם אמר הלל הזקן לאותו גר שבא להתגייר וביקש ללמוד את כל התורה כולה על רגל אחת: "דעלך שני לחברך לא תעביד [= מה שעליך שנאוי לא תעשה לחברך] זו היא כל התורה כולה, ואיך פירושה הוא איל גמור" [= כל השאר הוא הפירוש לכך, כל ולמד].

אהבת כל אדם מישראל והסרת השנאה המרחקת ביניהם היא יסוד כל התורה כולה, וכמונבן שהפזץ לזכות לתורה עליו לדאוג ולהשתדל ולעמול לזכות להיכנס בענין זה. מדוע אהבה זו היא הכלי להמשכת התורה? - מבאר רבי נתן: התורה הקדושה היא כלי לגילוי אור השגחתו יתברך בעולם, על ידה משיגים את האמונה ומכירים את הבורא. וכידוע שכל אור צריך כלי קיבול שיכילנו בקרבו, וכיון שאור התורה גדול כל כך, על כן אין אפשרות להמשיך זאת כי אם על ידי ריבוי כלים יחד. כל אחד מישראל הוא כלי לקבלת אור זה, ורק על ידי צירופם יחד ניתן לקבל את התורה. "כי עיקר כלל התורה הוא כדי לגלות אורו יתברך, וזה האור אי אפשר להמשיך כי אם על ידי כלל ישראל. כי כל אחד מישראל הוא בחינת כלי להמשכת אלקותו יתברך למטה, וכשנכללים כל ישראל בכלליות אחד באהבה גדולה, על ידי זה נתרבים הכלים

פניני אור

פעם קְשָׁדֵר רבי יחיאל צְבִי אָחִי רַבְנֵנו, עִם רַבְנֵנו, אָמַר לֹו שְׁמִישׁוֹם אִיזֹו סִבֵּה שְׁהִיא לֹא אָמַר בְּאוֹתוֹ יוֹם פֶּרֶק 'אִיזְהוּ מְקוֹמָו' בְּאִמְרַת הַקְּרָבָנוֹת שְׁבִתְפַלַּת שְׁחָרִית. נִעְנֶה לֹו רַבְנֵנו וְאָמַר: 'וְכִי אֵיךְ בָּא זֶאת לְכָד הַבְּעַל שֵׁם טוֹב שְׁלֹא יֹאמַר 'אִיזְהוּ?' = 'וְיוֹ קוֹמְט דָּאָס, אִי אִינִיקַל פֹּון בְּעַל שֵׁם טוֹב זָאל נִישְׁט זָאָגן 'אִיזְהוּ'?' (שיח שרפי קודש)

הפאות והזקן - עיקר היהדות!

לא תקפו פאת ראשכם ולא תשחית את פאת זקנך
הפאות והזקן הם לא רק מצוה נוספת, אלא הם
עיקר היהדות! וכלשון מוהרנ"ת:

"עיקר דת ישראל ועיקר היהדות תלוי בזקן ופאות!
ובהם ניכר היהודי כי הוא מזרע ברך ה', מזרע
ישראל. ומי שרוח אחרת עמו ח"ו ורוצה לכפור ח"ו
באלקי ישראל, אזי תחילת הכפירה הוא, שמשליך
מעליו הזקן והפאות חס ושלום. כי באמת כל דת
ישראל הקדושה תלוי בזקן ופאות".

ומדוע הוא אכן כך? - מסביר מוהרנ"ת:

"כי כל דברי תורתנו הקדושה וכל המצוות כולם,
ואפילו כל המנהגים הכשרים של ישראל עם
קדוש, כולם הם שיפורים וצמצומים להשיג
על ידם השגת אלקותו יתברך כל חד כפום מה
דמשער בליביה. וכל אלו הצמצומים ושיעורים
כלם הם בחינת שערות קדושות, וכולם נמשכים
משערות דדיקנא קדישא והפאות, כי כל שיערה
ושערה מהפאה ודיקנא קדישא ויקרא, כולם הם
בחינת צנורות עליונים וצמצומים קדושים, שמשם
נמשך כל חכמת התורה הקדושה והמצוות, שעל
ידם משיגין אלקותו יתברך!" (אוצר היראה, קומת אדם,
יב. עיי"ש עור באריכות).

קדושת הגוף היהודי!

ושרט לנפש לא תתנו כבשרכם וכתבת קעקע
לא תתנו ככם אני ה'

גופו של היהודי הוא גוף קדוש, בצלם דמות
תבניתו, הכלול מכל העולמות. ולכן אסור לנו
לפגום בו, בשריטות או קעקועים חס ושלום.

והרי לנו לשונו הנורא של מוהרנ"ת:

"על כן אסרה התורה כתובת קעקע, כמו שנאמר
'וכתובת קעקע לא תתנו בבשרכם', כי צריך לשמור
בשר הגוף שלא לקלקלו, שלא לחקוק בו כתובת
קעקע, שלא לקלקל צלם דמות האדם שכלול
מכל העולמות, ויש לו בכח בכל איבר ואיבר ובכל
חלק מבשר גופו מיוחד כנגד חלק מחלקי העולם,
להמשיך העולם להשם יתברך. כי כל חלק מחלקי
גופו, וכנגד כמה נפשות, כי מנהון תליין באודנין,
ומנהון בשערין וכו', וכיוצא בזה בשאר חלקי הגוף
מראשו ועד רגליו. כי אין שום שיערה באדם, וכן אין
בו שום איבר וגיד, ושום חתיכה מחלקי בשרו ועורו,
שאינן תלויין בו כמה וכמה נפשות ועולמות! ועל כן
אסור לחקוק בעורו כתיבת קעקע, שלא לקלקל
תבנית גופו" (ליקוטי הלכות, קרחה וכתובת קעקע ג. ב.).

וביום השבת...

שאלה:

לצערי אני טרוד מאד בלימודי ובמלאכתי, וכמעט שאיני
מוצא את הזמן לשבת עם בני ובנותיי ולהאיר בהם אור
היהדות. אשמח לשמוע עצה טובה כדת מה לעשות.

תשובה:

גם מי שבכל ששת ימי המעשה טרוד במלאכתו ועסקיו, ואינו
מוצא פנאי לשבת עם ילדיו. הרי שביום השבת, "שאז לבו פנוי
והוא מיסב ומתוועד עם בני ביתו", מוטלת עליו החובה "לדבר על
לבם דברי מוסר ויראת ה' ולקרבם לעבודת השם יתברך".

וכדבריו של הרה"ק מטשעהרין:

"זוה בחינת 'ויקהל משה את כל עדת בני ישראל' ודרשו רבותינו
זכרונם לברכה שכל חכם הדור צריך להקהיל קהילות בכל שבת
ושבת ולדרוש להם בדברי תורה, ועיקר הדרשה הוא להורות לעם
את חוקי אלקים ותורותיו ולהכניס יראת ה' בלבם, כמבואר במגן
אברהם בשולחן ערוך אורח חיים סימן ר"צ. וזה מוטל גם על כל
אחד לפי בחינתו!

כי בכל ימי המעשה הוא טרוד במלאכתו ועסקיו, ועל כן בשבת על
כל פנים, שאז לבו פנוי והוא מיסב ומתוועד עם בני ביתו, ואז על
כל פנים צריך לדבר על לבם דברי מוסר ויראת ה' ולקרבם לעבודת
השם יתברך, שזה עיקר קדושת שבת כמו שכתוב כי אות הוא ביני
וביניכם לדורותיכם לדעת כי אני ה' מקדשכם" (יקרא דשבתא, סימן נו).
[ובימינו אנו, אשר אנו משופעים בפרסים וגיליונות נפלאים, בקל יוכל כל
אב להכין לעצמו סיפורים ודיבורים לשולחן השבת, אשר יחיו את בני ביתו
ויאירו בהם אור של אמונה ותמימות וחשק לעבודת השם].

וכפי שאכן השכילו אנשי שלומנו משך כל הדורות, לנצל את יום
השבת להאיר את אור ה' והצדיק בלב ילדיהם, כל אחד לפי דרכו
ועניינו.

והרי כמה סיפורים בקצרה, על כמה מחסידי ברסלב בדור האחרון.
על רבי שמואל הורוויץ זצ"ל מסופר:

"בכל שבת ומועד היה יושב בשולחן עם ספר ולומד ומספר בחיות
מתוכו, סיפורי מעשיות או זוהר. וברגלים הרבה לתאר את יופי הוד
הבית המקדש ואת צורת הקרבת הקרבנות בפורטרוט וקדושת
וטהרת המקדש ומשרתיו הכהנים, עדי היו הדברים נצבים חיים
ומוחשיים בפני הילדים ונחקק בלבבם לעד ... ובעת סעודת
השבת, אף שהיו מחשבותיו מיוסוטות בהשגותיה היה מוריד עצמו
לבני ביתו בסיפורים ודיבורים המתיישבים על הלב מתוך כל מיני
ספרים" (בית שמואל, עמודים טז-יז).

על רבי ישראל בער אודסר זצ"ל, סיפרה בתו באחרית ימיה, כיצד
חיכו כל השבוע בכיליון עיניו ליום השבת, בו יספר להם 'סיפורי
מעשיות'...

"הוא תמיד חיפש משהו לפצות אותו על זה שהוא חסר כל כך

הרבה בבית. ולכן, ביום שבת הוא היה הולך להתפלל מוקדם מאד
במנין הראשון, הוא היה חוזר, נוטל לנו נטילת ידים, מכין לנו קפה,
ובשעה שהגיש לנו את הקפה, הוא היה מספר לנו סיפור מ'סיפורי
מעשיות' כל שבת. כשהיינו קטנים היינו כל כך לשבת בצורה שאי
אפשר לתאר! זה לא היה רק הסיפור, אלא גם הצורה שהוא היה
מספר ... הוא היה מעביר דברים בצורה נפלאה כל כך ... זה מונח לי
עוד עכשיו בעצמות, ההרגשה שזה נתן לי, חימם את הלב. כשהוא
גמר לא יכולנו, היינו תמיד מבקשים ממנו שיספר לנו עוד קצת..."
ועל רבי גדליה קעניג זצ"ל, מספר חתנו הגה"ח רבי משה קרמר
שליט"א:

"יום השבת היה עבורו גם יום שבו הוא השקיע המון כוחות ושימת
לב בחינוך הילדים בדרך רבינו הקדוש. במשך תקופה ארוכה של
מספר שנים היו מגיעים כל בניו לביתו, מדי שבת בשבתו בשעות
אחר-צההררים, הם היו אומרים אתו יחד את כל ספר התהילים,
ולאחר מכן למדו יחד בספר 'ליקוטי הלכות', כשכל אחד בתורו
קורא דף שלם בפני כולם. בשבתות הקיץ למדו בצורה כזו דפים
רבים מאד, דף אחר דף. בתור בן משפחה הייתי גם אני משתתף
בלימוד המיוחד הזה, זה היה מעין עולם הבא".

גם 'מוצאי שבת' הוא זמן מסוגל לכך; בסעודת מלוה מלכה,
סעודה המוקדשת על פי רוב לסיפורי צדיקים. (ושמענו על כמה מאנ"ש
שהיו מספרים אז מתוך הספר 'שבחי הבעל שם טוב', והיו כאלה שלמדו אז בקביעות
מתוך ספר 'חיי מוהר"ן').

וכפי שמסופר על רבי שמואל הורוויץ זצ"ל:

"במוצאי שבת קודש היה יושב לסעודת מלוה מלכה עם כל בני
הבית כבשאר סעודות השבת, והאמא היתה מדליקה הפרימוס
[פתיליה] ומבשלת איזה תבשיל חדש במיוחד על סעודה זו,
ואומרת שמכינה 'עגלא תילתא'. והאבא היה יושב לשולחן
ומספר סיפורים מהבעל שם טוב ומגדולת ענין סעודה זו, ובזה
היה מחזיקם שיאכלו גם הם. ואם לא רצו לאכול מחמת שבעם
עוד מסעודות השבת, לא היה מספר, והם ברעבונם למוצא
פיו בסיפוריו הנפלאים היו מבקשים ממנו שיספר כבר, והיתה
תשובתו: כשתטלו ידיים לסעודה אספר" (בית שמואל, עמוד יח).

גם רבי לוי יצחק בנדר זצ"ל היה מכתת רגליו משך תקופה ארוכה,
לביתם של בנו ונכדיו, לשבת איתם במוצאי שבת קודש ולספר
להם סיפורי צדיקים, כדי להאיר בהם את האור.

היה זה בעלותו ארצה, לאחר שלש עשרה שנים בהם לא ראה
את בנו ר' משה, ואת ילדיו שנולדו לו כאן בארץ. "ומחמת רצונו
להשריש בבנו ובנכדיו גודל כח רבינו הקדוש, היה נוהג לבוא
לביתם מדי מוצאי שבת ולשבת עמהם ועם ילדיהם לסעודה
רביעית, ולספר להם מעשיות מצדיקים. וכך לאט לאט ספגו ממנו
תורה, חסידות ויראת שמים, והקימו בתי ישראל לתפארת" (שיש"ק
ו, תמד).

אסאך אידישע נחת!

פנינים מאירים וחדושים מזהירים מלוקטים מספרי גדולי הצדיקים זי"ע
מתוך רשימותיו של הגר"ם שכטער שליט"א אשר ציין ורשם לפניו לזכרון.

לקט ספרי"ם

פרשת קדושים

הקב"ה לעתיד שבני ישראל יהיו קדושים. וכן מצינו ברמב"ם
הלכות תשובה (פרק ז הלכה ה) וכבר הבטיחה תורה ססוף
ישראל לעשות תשובה בסוף גלותן ומיד הן נגאלין שנאמר
והיה כי יבואו עליך כל הדברים וגו' ושבת עד ה' אלקיך וגו'.
עמוד עח (מספר דברי יחזקאל להרה"ק רבי יחזקאל שרגא משינאווא)

הבטחה לישראל מהשי"ת שלעתיד יהיו ישראל קדושים
קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלקיכם (ויקרא יט. ב). לכאורה
היה עליו לומר קדושים 'היו', בלשון ציווי, ולמה נאמר בלשון
עתיד 'תהיו', אלא דייק הכתוב כי זאת היא הבטחה מאת

תכלית בריאת האדם בעולם להדמות אל הקב"ה,
תכלית בריאת האדם בעולם להדמות אל הקב"ה, מה הוא
קדוש אף אתם קדושים תהיו. ולכן נאמר (ויקרא יט. ב) קדושים
תהיו כי קדוש אני.
מגדולי החסידות רבי צדוק הכהן מלובלין עמוד קיב

שילוח הקן בימי העומר

מה שמי שנזדמן לו מצות שילוח הקן באחד מימי הספירה מותר לקיים את המצוה. וכן הביא בגמרא **בגמרא** (ח"י עמו' פס"ט) שמי שנזדמן לידו המצוה בימי הספירה יכול לקיים המצוה בלי שום חשש, והרש"ש לא נתכוין רק לעונש התיקון של המצוה, שכל מצוה יש לה ענין מיוחד שמשלים בה את האדם, ובתקופה זו לא נתקן האדם בבחינה מסוימת, אבל בעיקר חובת קיום המצוות שאנו חייבים לקיים מצות ה' כעבד אל אדוניו אין חילוק בזה, ומי שמקיים המצוה יש בה כל הסגולות הנלוות למצוה.

כי כידוע נחלקו הפוסקים אם יש חיוב לקיים המצוה לשלח את האם גם כשאין רוצים לקחת את הביצים או האפרוחים, ולדעת הרבה פוסקים אין צריכים לעשות שילוח הקן רק אם רוצים לקחת הביצים (עי' פ"ת וברכ"י ב"ד סי' רצב, ובספר הבנים תיקח לך עמו מב באו"ר). אמנם האריז"ל **בהקדמה לשער המצוות** כתב, שאפילו אותם מצוות שאינם חובה על האדם אלא בהזדמן כמו מצות שילוח הקן, עם כל זה צריך האדם לחפש אחריהם ולעשותם, כי כל זמן שלא השלים התרי"ג מצוות שהם כנגד רמ"ח איברים נקרא בעל מום. ואפשר שעל זה התכוין הרש"ש שאמנם בתקופה זו אין לרדוף אחריה, אבל מי שנזדמן לידו המצוה ודאי שצריך לקיימו.

הרש"ש הקדוש בהגהות **'השמש'** על הספר הקדוש עץ חיים (ח"א עמו' רכז) כותב: "צריך להיזהר שלא לעשות מצות שילוח הקן בעת שיש לזון מוחין דגדלות כגון במ"ט ימי העומר".

אמנם מצינו לרבים וטובים שלא הקפידו בזה וקיימו מצות שילוח הקן גם בימי העומר, ודוקא בתקופה זו מצוי מאוד שהיונים מקננים ומטילים ביצים, שהוא זמן שאינו חס ואינו קר. ואי אפשר לפרש דברי הרש"ש כפשוטן שבימי הספירה אין נוהג מצוה זו, דאם כן לדברי הרש"ש יהיה מצות שילוח הקן כמצות עשה שהזמן גרמא ונשים פטורות בהם, ובפירוש כתב **החינוך** (מצוה תקמה) שמצוה זו נוהגת בכל זמן בזכרים ונקבות.

ובחוברת **קול התורה** (חלק מב עמו' סז) מסופר שהגאון רבי **משה הלברשטאם** ז"ל כיבד פעם את הגאב"ד בעל **המנחת יצחק** ז"ל במצות שילוח הקן שהיה לו בביתו באחד מימי הספירה, והעיר אחד הנוכחים שעל פי דברי הרש"ש אין לעשות שילוח הקן בזמן הספירה, והשיב לו מרן המנחת יצחק שלא נתכוין הרש"ש אלא אם יש אפשרות לעשות מצוה זו קודם פסח או להמתין עד לאחר חג השבועות, אבל לא לנתכין הרש"ש שבמקום שיידחה המצוה לא יעשנו.

וכן מובא **בספר מבית לוי** (עניני פסח עמו')

ישראל המתברך מברכת הבהן

לכוין לברכה היוצא מפי כהן

למדנו השבוע **בשולחן ערוך** (סימן קכח ס"ג טו): "בשעה שהכהנים מברכים העם לא יביטו ולא יסיחו דעתם, אלא יהיו עיניהם כלפי מטה כמו שעומד בתפילה, והעם יכוונו לברכה, ויהיו פניהם כנגד פני הכהנים ולא יסתכלו בהם... בשעה שמברכים אין לומר שום פסוק, אלא ישתקו ויכוונו לברכה", ע"כ.

ובתרגום שיר השירים (ח ט) על הפסוק "זאת קומתך דמתה לתמו" משמע שהקהל צריכים לעמוד כפופים מול הכהנים, שכתוב שם: "וקהלך קימין אפיין באפיין כל קבל כהניא ואפיהון כבישן לארעא כאתכלא דענבין". וזכורני שכך היה נוהג הגאון המקובל בעל **המתוק מדבש** ז"ל.

מדברים אלו יש ללמוד שיש חיוב על כל אחד לכוין לשמוע כל מילה ומילה היוצא מפי הכהן, ואסור להסיח דעת, וכל שכן שאסור לדבר או להתעסק בדברים אחרים. ומטעם זה צריך גם הכהן להיזהר בשעת ברכת כהנים להמתין מלומר "ברכה" "אר" "ישא" טרם סיימנו כל הקהל לענות 'אמן' על הברכה הקודמת, כדי שכולם ישמעו ויכולו לכוין לתיבות היוצא מפיו (שו"ע סי' ח"ח משנ"ב ס"ק ס"ה).

הפוסקים

והנה כפי שנפסק **בשולחן ערוך** אין לומר הפוסקים שמופיע במחזורים בברכת הכהנים, רק יש לשתוק ולכוין לברכת הכהנים. והדבר תמוה למה עדיין הפוסקים מופיע ברוב הסיפורים והמחזורים, דבר שאין דעת הפוסקים נוהג הימים. והגם שכתב הרמ"א שבשעה שהכהנים מנגנים אפשר לאמרו, למעשה כתב שיותר טוב לא לאמרו. וכן פסקו כל **האחרונים** (משנ"ב ס"ק ק"ג), וגם **בסידור הרש"ש** ו**בסידור יעב"ץ** אין מופיעים הפוסקים. אמנם **בסידור רבי שבתי ובסידור כתר נהורא** נדפסו אלו הפוסקים.

הסתכל על צורת המנורה

בימי העומר

בספר **שלמי חגיגה למהרי"א אלגזי** ז"ל (דצח) כותב: "מצאתי כתוב בשם אגרת הרמב"ן שכל ימי העומר כשאומרים ברכת כהנים אם יאמר היחיד מזמור 'למנצח בנגינות מזמור שיר' יצליח במעשיו, ואם יסתכל בצורת המנורה שבו לא יאה ניזוק כל היום".

ובשו"ת לב חיים (ח"ג סי' כד) למוה"ר **חיים פלאגי** ז"ל כתב הטעם לסגולה זו על פי מה שמובא **במדרש** (דברים רבה פ"א): "אמר הקב"ה לישראל, בעולם הזה הייתם מתברכים על ידי אחרים, לעתיד לבוא אני אברך אתכם, שנאמר אלקים יחננו ויברכנו". והמסתכל בצורת המנורה יכוין בלבו: 'כשם שאני שומע ברכת כהנים מפי הכהנים כך אזכה לשמוע שיר זה שאני אומר מפיו יתברך לעתיד לבוא'. וכתב דכיון שהוא מענין ברכת כהנים מותר לאמרו.

ומבאר שבמזמור זה רמזו ברכת כהנים בפסוק 'אלקים יחננו' כנגד 'ויחוננו', 'ויברכנו' כנגד 'ברכה', 'אר פניו אתנו' כנגד 'אר ה' פניו אליך', 'סלה' כנגד 'השראת השלום', ולכן הראשי תיבות של **למנצח בנגינות מזמור שיר** הוא 'פְּשֵׁלֵם'. ובימי העומר יש שייכות מיוחדת למזמור זה שרמזו במ"ט תיבותיו סגולת ספירת העומר, ולכן אנו אומרים מזמור זה לאחר הספירה.

אכן בשער הספר **מנורת זהב טהור** למוה"ר **שלמה לוריא** ז"ל מאוסטרהא כתוב: "כל האומר אותו אחר ברכת כהנים בבוקר בשבעה שבועות של ימי הספירה לא יקרה לו שום נזק בכל השנה כולה ויהיה מצליח במעשיו". הרי כתב לאמרו רק 'אחר ברכת הכהנים' ולא באמצע ברכת כהנים.

לענות 'ברוך הוא וברוך שמו'

נחלקו הפוסקים אם השומע הזכרת השם שאינו מנוסח טופס ברכות צריך לענות 'ברוך הוא וברוך שמו'; **הפרי חדש** (סי' קכח ס"א) כותב שיש על זה אזכרה יש לומר 'ברוך הוא וברוך שמו', כשם שמצינו ביום כפור שהיו עונים 'ברוך שם' על השם שהזכיר הכהן גדול בשעת וידוי. ולכן כתב שיש לענות ברוך הוא וברוך שמו גם על השם של ברכת כהנים. וכן כתוב **בסידור כתר נהורא**. וכן העיד **הבן איש חי** (פר' תצוה אות טו) שכן המנהג פשוט.

מאידך, **האשל אברהם מבוטשאטש** (סי' קכד ס"ה) כתב שרק על הזכרת שם המפורש בבית המקדש היו עונים 'ברוך שם', אבל על הזכרת שם אדניי אין נוהגים לומר ברוך הוא וברוך שמו כל שאינו מנוסח ברכות. וכן העלה **בשו"ת דבר שמואל** (סי' דצח). **ובשו"ת אגרות משה** (ח"ג סי' יז) הוסיף עוד, שכשם שאין לומר פסוקים בשעת ברכת כהנים כך אין לומר ברוך הוא וברוך שמו.

האם יש מצוה על ישראל להתברך

והנה יש להסתפק האם הטעם שצריכים לכוין ולשמוע הברכה מפי הכהנים היא משום שיש מצוה על ישראל להתברך מפי הכהן, ולכן צריך לשמוע כל תיבה מפי הכהן כדי לצאת ידי חובתו, או שבאמת מצות ברכת כהנים מוטלת רק על הכהן, אלא שאם הישראל רוצה להתברך מפי הכהן צריך לכוין לשמוע ברכת הכהן, ואם מסיח דעתו ומראה שאינו מתעניין בברכתו ומזלזל בה לא חלה עליו ברכת הכהן.

ומצינו מחלוקת הפוסקים בזה; **הריטב"א** (סוכה לא): כותב שברכת כהנים היא מצוה עשה שניתנה רק לכהן, ואין הכהן צריך להוציא את ישראל בברכת כהנים, שאין עליו חיוב להתברך. וכך כתב **בשו"ת מהרי"א אסאד** (אורח סי' מה) שישאל שאינו רוצה להתברך מברכת כהנים אינו עובר על מצוה, אלא שאם רוצה להתברך צריך לכוין לברכת הכהן ואז הוא בכלל מסייע ידי מצות הכהן, שאי אפשר לכהן לברך רק כשישראל מכוונים לברכתו. וכן כתב

הערוך השולחן (ס"ד) שלא מצינו מצוה עשה על ישראל להתברך אלא שאם אינו חושש לברכת הכהן היה זה כבועט בברכותיו של הקדוש ברוך הוא וראוי לעונש.

מאידך, **הביאור הלכה** (הרס"י) הביא **מספר חרדים**: "ישראלים העומדים פנים כנגד פני הכהנים בשתיקה ומכוונים ליבם לקבל ברכתם כדבר ה' הם גם כן בכלל המצוה". **ובשו"ת חתם סופר** (אורח סי' כב) הביין בדבריו שיש מצוה על ישראל להתברך והכהן בא להוציא ידי חובתו, וזה נלמד מפסוק "אמור להם" שצריכים לברך פנים כנגד פנים כאמור האומר לחבירו (וע"ע בס' קטז שכתב שאמנם לדעת רוב הפוסקים אין מצוה עשה על הציבור להתברך). וכן כתב **ההפלאה** (כתובות כ"ד).

ולשיטה זו נראה שאין לענות 'ברוך הוא וברוך שמו', לפי פסק **המשנה ברורה** (סי' קכד ס"ק כא) שאין לומר ברוך הוא וברוך שמו כששומע ברכה שמתכוין לצאת בה, שהרי זה כמי שאומר בעצמו הברכה והוא הפסק בברכה. שאם יש מצוה על ישראל להתברך ולצאת מברכת הכהן יש לומר דהוי כהפסק.

להפסיק באמצע שמונה עשרה

מי שעומד באמצע שמונה עשרה כשהכהנים עולים לדוכן, יש לומר תלוי במחלוקת הנ"ל, שאם יש מצוה מן התורה על ישראל להתברך יש להפסיק בשביל זה גם באמצע שמונה עשרה, וצריך לשתוק ולכוין לברכת כהנים כמו שצריך להפסיק לקדושה, ואם מתפלל

בשעה עם הש"ץ יכול גם לענות אמן על ברכת הכהנים (עי' משנ"ב ס"ק סו ונ"א). אבל אם אין מצוה על הישראל להתברך אין לו להפסיק באמצע שמונה עשרה בשביל זה, ואם מתפלל בשעה עם הש"ץ אף שהשתיקה בעצמה אינה הפסק כיון שברכת כהנים שייך במקום זה, מכל מקום אין לו לענות אמן.

ולמעשה נחלקו בזה האחרונים: **האגרות משה** (שם) **הגרש"א** (ואני אברם פ"א הע' 48) **השבט הלוי** (ח"ג סי' טו) פסקו שיש להפסיק ולשתוק באמצע שמונה עשרה לכוין לברכת הכהנים, מכיון שגם הישראל הוא בכלל המצוה, ויש אומרים שיש חיוב על ישראל להתברך. **ובערוך השולחן** (קט"א סי' ה) הוסיף שאם היחיד מתפלל בשעה עם הש"ץ יכול לומר גם תפילת 'ברכנו' עם הש"ץ קודם שים שלום, והוא חידוש גדול והשיג עליו בזה השבט הלוי, אבל לענין עניית אמן על ברכת כהנים משמע שמודה שיוכל לענות. מאידך, יש **האחרונים** שכתבו דכיון שמחלוקת הפוסקים אם מצוה על הישראל להתברך אין להפסיק בשביל זה באמצע שמונה עשרה (עי' רבבות אפרים ח"ג סי' ע"ג תפלה הכללית פ"ד הע' פ"ג).

ובספר בירור הלכה (תליתאה עמו' צ"ח) כתב ששאלה זו של המושגית רבי **יחזקאל לוינשטיין** ז"ל את החזון איש, וענה לו: 'לעשו איך שתצו'. ואצל החזון איש בעצמו ראו פעם אחת שהחזיק לפני שים שלום עם החזון והפסיק ושתק, ולא ידוע אם ענה אז 'אמן' (משוער"ר סי' ל' אין ראיה דשם מיירי מהש"ץ).

כיצד מספרים! (ב)

מסופר בזוהר חדש (מגילת רות מב.) **שרבי נתן** שאל את **רבי יוסי בר חנינא**: האם היו **בנים לאליהו הנביא**? ענה לו רבי יוסי בר חנינא: **אל תגנו במשיחי ובנביאי אל תרעו!**

כלומר, רבי יוסי בר חנינא הרגיש בשאלה זו לזלו מסוים בכבודו של אליהו הנביא, שכלום יש לנו השגה בקדושתו, וחוקרים אם עסק בדרך ארץ והביא בנים בעולם, והוא מדובר במלאך ה'.

ולכשנתבונן יש כאן משמעות עמוקה - אגעוואלדיגער דערהער - באמונת צדיקים:

כשאנו מעלים על דל שפתותינו שם של צדיק, לספר בנפלאותיו וללמוד מאורחותיו, חובה לדעת שרחוקים אנו משיגו ומשיחו, ולא מחשבותינו מחשבותיו. וכפי שאמר **הרה"ק הרבי רבי ברוך ממעז'בוז' זי"ע** על הכתוב (תהלים כה ז'): 'סוד ה' ליראי' - יראי ה' מרגישים ויודעים השגות עליונות ומתעלים כל כך, עד שכלפי אנשים מן השורה הרי הם נחשבים כסוד ה' הבלתי מושג.

כידוע, אמרו **בנמי** (יומא עב.): זכה - נעשית לו סם חיים, לא זכה... לפיכך, כשמספרים את העובדות המופלאות של התנ"ך ושל חז"ל, צריך להזהר שיהיו העובדות לסם חיים, ללמוד מהם לתקן את המעשים, וחלילה לא להיפך!

בגמ' (נוזר נב.): מסופר על **רבי שמעון בר יוחאי**, שהתבטא בדיבור שנשמע ממנו איהו גנאי על רבו הקדוש, **רבי עקיבא**, ולאחר מעשה התחרט הרשב"י חרטה גמורה והתענה לכפר על כך עד הושחרו שיניו מרוב תעניותיו!

הרי לנו כמה צריכים להזהר כשמשוחחים על צדיקים.

ונספר עובדות מחז"ל שלפי פשוטן נראין תמוהין, אך אליבא דאמת והנסתר, היו אלו מעשי גדלות נשגבים.

כתוב בתלמוד ירושלמי (ברכות פ"ב ה"ד): אמר **רבי מתניה**, אני מחזק טובה לראשי שכאשר מגיעים למודים, הוא כורע מעצמו.

והנה אדם פשוט שלומד גמרא זו עלול לחשוב שרבי מתניה היה אדם כמוהו, שבמשך כל התפילה הינו מהרהר על כל המתרחש בעולמו, מבלי לחשוב בפירוש המילות שמוציא מפיו, ועל כן הודה לראשו שמתכופף מאילי לאמירת 'מודים'...

ובא הספר הקדוש **'יושר דברי אמת'** (ליקוטים) וביאר את מה שקרה לרבי מתניה באמת; האמורה הזו הגיעה להתפשטות הגשמיות המוחלטת והיה שקוע כל כולו בעולמות העליונים בשעת התפילה, ושכח מעצמו ומגופו לגמרי, לכן הודה לראשו שזוכר להתכופף במודים!

הרי לנו דוגמא, כיצד מביט אדם פשוט על העובדה, וכיצד מביט צדיק על אותה העובדה.

בגמ' (פסחים פ"ג ה"ג): סיפרו על **רב ששת** שקרא על עצמו ואמר: 'חדאי נפשאי, חדאי נפשאי, לך קראי, לך תנאי' - שמחי נפשי, שמחי נפשי, כי בגללך קראתי מקרא ובגללך שניתני משניות].

לכאורה הדבר מזכיר את אותו **אדם גלמוד מפליטי השואה** שהכרתי בימי חורפי בעיר העתיקה, שהיה יודע ספר, ול"ע איבד את כל משפחתו במלחמה ועלה לירושלים בעירום ובחוסר כל, ונהג לקרוא לבני הנעורים, לשאול אותם חידות ולומר להם דברי אגדה ופשעטלאך, והייתי מרחם עליו וישבתי לידו ממושכות להאזין להגיוניו, ובכל פעם הייתי מביע בפניו אותות התפעלות והנאה מהדרושים היפים שמשמיע, ואכן הלה סבר וקבל, ובפנים צוהלות היה מתבטא: 'יגעתי ומצאתי'...

כך היו יכולים לחשוב על רב ששת, ששיבח את עצמו, ולא מובן על מה ולמה. כל זאת, אלמלי זכינו לאמונת צדיקים.

ובכן, הבה ונראה מה שגילה **האריז"ל** (שער הגלגולים הקדמה ד) על רב ששת:

כידוע יש לאדם 'נפש רוח ונשמה', והנפש של רב ששת, בגלגולו הקודם, היה **בבא בן בוטא**, ואכן גם בבא בן בוטא היה סגי נהור (ב"ב ד), וגם רב ששת היה סגי נהור (ברכות נח), ולפי אותיות א"ת ב"ש, יוצא בב"א - שש"ת.

ולפי זה מבואר למה אמר 'חדאי נפשי', שכן, לעתיד לבוא יחזרו כל הנפשות המגולגלות לכפי שהיו בגלגולן הראשון, ורב ששת ידע שנפש שלו לא יחזור אליו, אלא לבבא בן בוטא, ולכן אמר לנפשו שישמח כי כל מה שלמד הוא עבור הנפש שלו ולא עבור עצמו כלל. נמצא, שדבריו של רב ששת היו דברי הכנעה מופלגים, שידוע שאין לו שום טובת הנאה מן הלימוד וכל זכות לימודו יוקף לבבא בן בוטא.

על אלה וכאלה הזהיר **התנא** (אבות פ"ב ה"ג): 'והוי זהיר בגחלתן שלא תכוה, שנשיכתן נשיכת שועל ועקיצתן עקיצת עקרב ולחישתן לחישת שרף וכל דבריהם כגחלי אש!'

<p>ברכת מזל טוב</p> <p>להר"ר שמואל מאיר חשין הי"ו להגל הולדת הבן הר"ר שויבה לנעילה לתורה לחופה ולמעש"ט ולחוב נחת קדושה</p>	<p>ברכת מזל טוב</p> <p>להר"ר שמואל מאיר חשין הי"ו להגל הולדת הבן הר"ר שויבה לנעילה לתורה לחופה ולמעש"ט ולחוב נחת קדושה</p>	<p>ברכת מזל טוב</p> <p>להר"ר שמואל מאיר חשין הי"ו להגל הולדת הבן הר"ר שויבה לנעילה לתורה לחופה ולמעש"ט ולחוב נחת קדושה</p>	<p>ברכת מזל טוב</p> <p>להר"ר שמואל מאיר חשין הי"ו להגל הולדת הבן הר"ר שויבה לנעילה לתורה לחופה ולמעש"ט ולחוב נחת קדושה</p>	<p>ברכת מזל טוב</p> <p>להר"ר שמואל מאיר חשין הי"ו להגל הולדת הבן הר"ר שויבה לנעילה לתורה לחופה ולמעש"ט ולחוב נחת קדושה</p>
---	---	---	---	---

הרב רבי זלמן אב"ד מעדוועדיווקע

הרב רבי זלמן היה מתלמידי החשובים והגדולים של מוהרנ"ת, והסתופף בצלו.

"מפיך ומפי זרעך ומפי זרע זרעך"

רבי זלמן היה כבר הדור השלישי בין חסידי ברסלב, הוא היה אחד משלשת האחים בני הרב רבי ישעיה שלום אב"ד מעדוועדיווקע, שהיה מאנשי עבודת השם של רבינו ז"ל (ממוכר בכוכבי אור דף ל"ב) בנו יחידו של רבי יודל מדאשיב מגדולי המקורבים של רבינו.

זכו כל שלשת הבנים של רבי ישעיה שלום להתקרב למוהרנ"ת, ולהיות מגדולי חסידי ברסלב, הלא הם: א) רבי זלמן הנזכר. ב) רבי יחיאל מענדל בעל מחבר הספר הנפלא "שיר ידירות". ג) רבי יונה, אביהם של ר' דוד צבי ור' יודל מדאשיבועסקע, מגדולי אנ"ש בדור שאחר תלמידי מוהרנ"ת.

חותנו רבי לייב

רבי זלמן היה חתנו של רבי לייב מכפר חאטשעק שנחשב בין תלמידי רבינו, ומסופר בכוכבי אור, שפעם היה רבינו אצל ר' לייב על ברית מילה, ובין דבריו הפליט מפיו הקדוש ואמר "שהיה טוב להעמיד חופה בביתו", ואכן בשנים שאחר כך בשנת תקס"ז נערכה החופה של רבינו עם זוגתו השניה בביתו של ר' לייב חותנו של רבי זלמן הרב ממעדוועדיווקע. (עיי' כוכבי אור אות מ"א, וקצת יש לעיין כי מבואר בימי התלאות שר' זלמן נשא אשה בעיר ברסלב וקבע עצמו ללמוד שם אחר חתנתו עיי"ש, ואפשר שר' לייב עבר אח"כ לדור בעיר ברסלב, ועיין שארית ישראל סי' ל"א).

אב"ד מעדוועדיווקע

רבי זלמן המשיך לכהן ברבנות אחרי פטירת אביו רבי ישעיה שלום בעיר מעדוועדיווקע (שיש"ק ח"ג סי' שצ"ה).

רכיקותו במוהרנ"ת

רבי זלמן היה דבוק במוהרנ"ת עד להפליא, ומחמת זה התעוררה עליו מחלוקת מבני עירו במעדוועדיווקע. ופעם אחת כשחזר ממוהרנ"ת לביתו התחילו ב' אברכים לדבר בפניו נגד מוהרנ"ת וביזו וחירפו אותו, ורצה רבי זלמן לצאת מהחדר לבלי לשמוע את דיבוריהם, אמנם הם הלכו עמו ונעלו בפניו כדי שיהיה מוכרח לשמוע את דיבוריהם הרעים, בלית ברירה החריש רבי זלמן ולא יכול היה לעשות דבר.

לא לקח זמן רב ואחד מהאברכים - שהוא היה המבזה הגדול מבין שניהם - נפטר ושבק חיים לכל חי רח"ל, ותהום כל העיר, ותלו זאת בשביל שביזה וחירף את מוהרנ"ת ז"ל, ואמר רבי זלמן: אני לא הענשתי אותו ח"ו, אולם מן השמים קינאו לכבודו של מוהרנ"ת ז"ל (שיש"ק ח"ב סי' תש"ד).

ישמע בזיונו ידום וישתוק

ופעם אחת סיפר רבי זלמן למוהרנ"ת מהייסורים שיש לו מה שסובל בעד ההתקרבות לדרך רבינו ז"ל, ניחמו מוהרנ"ת שהייסורים הללו מעמידים אותנו וכו', והדריכו בדרך שאמר רבינו ז"ל שישמע בזיונו ידום וישתוק ולא יענה למחרפו דבר (עיי' ליקו"מ ח"א סי' ו' וסי' פ"ב וסי' ק"ע וכו') וחזר רבי זלמן לעצמו דיבורי קודש הללו וחזק עצמו בהם. ובשנים שאח"כ היה רגיל לספר זה, ואמר שבה בעצמו שאמר לי מוהרנ"ת שאשתוק ולא אענה להם, בזה נתן לי הכח שאוכל לשתוק (שיש"ק ח"ב סי' תש"ה).